

North American
European Union
Agricultural
Conference

NAE(19)6782:1 – DA/jk

39 Konferencja Rolnicza AP - UE

**39th North American and European Union
Agricultural Conference
18th-20th September 2019 in Copenhagen, Denmark**

**SESJA 3: PRZEGLĄD ZMIAN W POLITYCE ROLNEJ I
GOSPODARCZEJ**

PERSPEKTYWA UNII EUROPEJSKIEJ

WSTĘP

Unia Europejska jest w tej chwili w samym środku procesu zmiany dwóch ze swoich najbardziej rozpoznawalnych polityk: wieloletnich ram finansowych (WRF), które są unijnym budżetem, oraz wspólnej polityki rolnej (WPR). Wszystko to dzieje się w momencie, w którym Zjednoczone Królestwo najprawdopodobniej opuści Wspólnotę.

Ten proces rozpoczął się już jakiś czas temu, ale propozycje legislacyjne zostały przyjęte przez Komisję Europejską dopiero w maju i czerwcu 2018 roku. Zgodnie z procedurą legislacyjną zostały one przekazane Radzie oraz Parlamentowi Europejskiemu.

Każda z tych instytucji rozpoczęła swoje prace w kontekście niepewności związanych z brexitem oraz niedawno przeprowadzonymi wyborami do PE i powołaniem nowych organów UE, co sprawiło, że proces kolegiacyjny zwolnił w obu tych instytucjach z różnych powodów.

Jeśli chodzi o brexit, to ustalono nowy termin opuszczenia UE przez Zjednoczone Królestwo (31 października 2019 r.), ale nic nie jest pewne, bo przecież nie zakończył się jeszcze proces wybierania nowego premiera UK, a także nie ma pewności co do intencji. „Twardy” czy „miękki” brexit, a może kolejne odsunięcie go w czasie... To tylko kilka pytań, na które nie ma jasnych odpowiedzi, a skutki, co oczywiste, zależą od tych odpowiedzi.

Jedno jest pewne, mamy opóźnienie w kwestii decyzji dotyczącej przyszłego budżetu UE (WRF). Decyzja musi zostać podjęta jednogłośnie przez Radę, a wiadomo, że w przypadku niepewności towarzyszących wyjściu Wielkiej Brytanii z UE, okoliczności nie będą sprzyjały temu, aby państwa członkowskie zawarły porozumienie.

Ponadto przedstawiona propozycja WRF zakłada, że Zjednoczone Królestwo nie będzie częścią UE od 1 stycznia 2021 roku. Jeśli brexit się nie wydarzy lub nastąpi po tym terminie, to propozycja Komisji będzie musiała zostać zmieniona.

W związku z tym wszystkim postęp polityczny w kwestii przyszłych WRF jest bardzo ograniczony. Copa i Cogeca wciąż walczą o to, aby decyzje dotyczące WRF zapadły przed decyzjami w sprawie WPR.

Copa i Cogeca od dłuższego czasu pracują nad przyszłą WPR. W tym czasie, zwłaszcza od końca

2017 roku, przygotowano i porozumiano się w kwestii kilku dokumentów. Wykonana praca stanowiła solidne podstawy dla działań lobbingsowych podejmowanych w PE w drugiej połowie 2018 roku i pierwszym kwartale 2019.

Jesteśmy w połowie procesu legislacyjnego WPR, choć PE od kwietnia 2019 roku, tj. przyjęcia 3 sprawozdań przygotowanych przez COMAGRI, nie wykonał żadnych znaczących ruchów.

Tegoroczne majowe wybory do Parlamentu Europejskiego wyłoniły nowy skład tego organu, w którym osiągnięta została swoista równowaga sił. Na tyle „swoista”, że aby stworzyć większość mogącą podejmować decyzje konieczna jest współpraca trzech grup. Z pewnością polityczna współpraca będzie bardzo ciekawym przedmiotem obserwacji.

W wyniku wyborów i odnowy organów UE, Parlament wybrał nowego przewodniczącego, którym został David Maria Sassoli (S&D, Włochy). Rada wskazała nową przewodniczącą Komisji Europejskiej - Ursulę Von Der Leyen (EPL, Niemcy), która zanim oficjalnie obejmie stanowisko musi otrzymać jeszcze poparcie Parlamentu Europejskiego. Jednocześnie Rada wybrała na swojego przewodniczącego Charlesa Michela, a funkcję prezesa Europejskiego Banku Centralnego (począwszy od października 2019 r.) powierzono Christine Lagarde.

Proces tworzenia poszczególnych komisji odbywał się w czerwcu, zaś pierwsze decyzje - przede wszystkim te dotyczące COMAGRI - powinny zapaść w najbliższych tygodniach, m.in. jaka przyszłość czeka przyjęte w kwietniu sprawozdania. Copa i Cogeca przyznają, że nowa COMAGRI ma uzasadnione prawo wpływać na kształt przyszłej WPR. Jednak nie powinna ona zdezwuować pracy, którą wykonała jej poprzedniczka, a także dodatkowo opóźniać procesu podejmowania decyzji.

Dyskusje w Radzie na temat propozycji Komisji były kontynuowane. Wciąż są takie obszary, które wymagają znaczących działań politycznych, aby porozumienie było możliwe do osiągnięcia.

Uwzględniając to wszystko i patrząc w przyszłość, Copa i Cogeca przy wsparciu organizacji członkowskich nadal chcą wpływać na negocjacje dotyczące przyszłej WPR.

PRZYSZŁE WRF: PODZIAŁ I STRUKTURA ZAPROPONOWANEGO BUDŻETU

Komisja Europejska zaproponowała budżet w wysokości 1 135 biliona euro w środkach na zobowiązania (kwota wyrażona w cenach z 2018 r.) [1] w okresie od 2021 r. do 2027 r. Stanowi to równowartość 1,11 % dochodu narodowego brutto (DNB) państw członkowskich.

Zaproponowany budżet zawiera 7 głównych pozycji:

	Miliard euro (bieżące ceny)	% całości
1. Jednolity rynek, innowacje i cyfryzacja	187 370	14,6
2. Spójność i wartości	442 412	34,6
3. Zasoby naturalne i środowisko	378 920	29,6
4. Migracja i zarządzanie granicami	34,902	2,7

5. Bezpieczeństwo i obrona	27 515	2,2
6. Kraje sąsiadujące i świat	123 002	9,6
7. Europejska administracja publiczna	85 287	6,7
Środki (na zobowiązania) ogółem	1 279 408	
Środki (na zobowiązania ogółem) w przeliczeniu na % narodowego dochodu brutto	1,11	

W prezentacji dotyczącej WRF na lata 2021-2027 przedstawionej Parlamentowi Europejskiemu komisarz Oettinger mówił o 5% cięciach na WPR, z czego 4% dotyczyło płatności bezpośrednich. Oczywiście jest, że oznacza to większe (niż 5%) cięcia w II filarze WPR.

Warto przypomnieć, że w przyszłym programie Horyzont Europa jest specjalny budżet na sfinansowanie badań i innowacji w sektorze spożywczym, rolnym i rozwoju obszarów wiejskich oraz biogospodarki, który wynosi 10 miliardów euro. Oznacza to wzrost o 3,851 miliarda euro w stosunku do bieżącego poziomu.

Polityka spójności w dziale 2, będzie podlegać cięciom wydatków na poziomie 7%.

Dział obejmujący rolnictwo obejmuje także działania środowiskowe i klimatyczne, w ramach których zwiększono środki na program LIFE z 3,45 mld euro do 5,45, co oznacza wzrost o 58%.

Choć ta propozycja przyszłego budżetu odnosi się do pułapów oraz zewnętrznej konwergencji, to powinna być lepiej przygotowana w kontekście propozycji legislacyjnej w ramach przyszłej WPR.

WPR PO ROKU 2020: REAKCJA COPA-COGECA NA WNIOSKI KOMISJI

Wszyscy obywatele Unii Europejskiej zależą od sprawnie działającego i konkurencyjnego sektora rolnego i na nim polegają. Dostarcza on bezpieczną i wysokiej jakości żywność, która jest wytwarzana w sposób zrównoważony i którą można nabyć za uczciwą cenę. Także społeczeństwo upomina się o to, aby pożywienie było produkowane w sposób, który będzie chronił środowisko, wspierał różnorodność biologiczną, przyczyniał się do walki ze zmianą klimatu oraz uwzględniał dobrostan zwierząt. WPR jest i nadal musi być polityką, która wspiera europejskich rolników w realizacji zakładanych celów, w tym także celów ustalanych na mocy międzynarodowych porozumień, np. celów zrównoważonego rozwoju (SDG) oraz celów zapisanych w porozumieniu paryskim dotyczącym zmiany klimatu. Gospodarstwa rodzinne, spółdzielnie rolnicze i inne gospodarstwa rolne i leśne dzięki swojej różnorodności odgrywają kluczową rolę w tym procesie.

Przy okazji mówienia o przyszłej Wspólnej Polityce Rolnej (WPR) należy zwrócić uwagę na wybrane problemy. Pierwszym z nich jest bardzo szczegółowy harmonogram procesu legislacyjnego oraz przeszkody, które się z tym wiążą. Negocjacje na temat przyszłej WPR oraz wieloletnich ram finansowych (WRF) są prowadzone w momencie, kiedy UE mierzy się z różnorodnymi wyzwaniami. Te negocjacje powinny zakończyć się przed wyborami (maj 2019 r.). Osiągnięcie porozumienia w zakresie tych polityk przed tym wydarzeniem ma kluczowe znaczenie, pod warunkiem, że zapewnione zostaną odpowiednie środki. Należy wdrożyć międzynarodowe porozumienia, która pozwolą na spokojną implementację przyszłej WPR.

Copa i Cogeca jednoznacznie sprzeciwiają się proponowanym cięciom w WPR. Budżet WPR

pozwała dostarczać dobra o odpowiedniej wartości wszystkim obywatelom UE. To nie może się zmienić, dlatego nie ma zgody na cięcia. Wzywamy do utrzymania i ustabilizowania budżetu WPR, a także zwracamy uwagę państw członkowskich na strategiczną rolę tej polityki. W związku z tym należy zapewnić dodatkowe fundusze, które pozwolą na realizację założeń i celów.

Bieżąca propozycja mówi o znaczącym ograniczeniu środków przeznaczanych na rozwój obszarów wiejskich oraz zmniejszeniu poziomu unijnego współfinansowania. To, oprócz tworzenia nierówności między państwami członkowskimi, znacząco wpłynie na osiąganie nie tylko celów WPR, ale także dotrzymanie międzynarodowych zobowiązań UE. Dlatego zdecydowanie i głośno sprzeciwiamy się tym cięciom.

WPR musi być łatwiejsza do wykorzystywania i administrowania. Działające w jej ramach systemy kontroli i sankcji muszą zostać uproszczone dla wszystkich beneficjentów. Propozycja nie jest wystarczająco odważna, nowy model realizacji jest szczególnie niepokojącym elementem. Uproszczenie - oto klucz, który pozwoli na spokojną realizację polityki. Wszystkie państwa członkowskie muszą zadbać o uproszczenia.

Patrząc na nowy model realizacji oraz plany strategiczne WPR, najważniejszym jest zachowanie wspólnotowego charakteru polityki rolnej. Jako wspólna polityka unijna, WPR musi opierać się na europejskich zasadach. Zgadza się jednak z założeniem, że państwa członkowskie potrzebują pewnej elastyczności, zwłaszcza, jeśli chodzi o definicje. W momencie opracowywania planów strategicznych państwa członkowskie muszą przyjąć zrównoważone podejście w zakresie wszystkich trzech filarów zrównoważoności. Strategiczne plany WPR muszą odzwierciedlać zmiany i sytuację w państwach członkowskich oraz uwzględniać istniejące w nich struktury i sytuację rynkową. Powinna więc być możliwość dostosowywania planów strategicznych do tych ww. okoliczności. Należy także zapewnić przejrzystość procesu przygotowywania i przyjmowania planów strategicznych WPR.

Wsparcie WPR musi trafiać do aktywnych rolników, czyli tych, którzy zajmują się produkcją pożywienia, paszy, włókien i energii odnawialnej; tych, którzy przyczyniają się do zrównoważoności sektora i wzrostu oraz zapewniają odpowiednie dobra.

Nie jesteśmy przekonani, że takie same kryteria obowiązujące we wszystkich państwach członkowskich w zakresie pułapów będą miały pozytywny wpływ, dlatego sprzeciwiamy się takiemu rozwiązaniu. Obowiązkowe pułapy nie są ani korzystne, ani nie zapewniają równego podejścia w celu zapewnienia „równego podziału płatności”, skoro wszyscy rolnicy, bez względu na rozmiary i strukturę gospodarstw, muszą stawiać czoła presji ekonomicznej. Jest to także poważne utrudnienie dla rolników, którzy odpowiedzieli na społeczną potrzebę racjonalizacji i w związku z tym konsekwentnie poprawiali swoją zrównoważoność i wydajność.

Jeśli chodzi o konwergencję, to należy dążyć do dalszych postępów w dziedzinie harmonizacji porównawczej wysokości płatności bezpośrednich między państwami członkowskimi, uwzględniając różnice w warunkach w nich panujących, tak by wspierać rentowność obszarów wiejskich w całej UE.

Polityka w zakresie rozwoju obszarów wiejskich musi zapewniać sektorowi rolnemu i leśnemu wystarczająco dużo narzędzi finansowych, aby możliwe było utrzymanie zatrudnienia oraz tworzenie nowych miejsc pracy na obszarach wiejskich. Narzędzia te także powinny sprzyjać rozwojowi oraz zrównoważonej i konkurencyjnej gospodarce. Środki, które zapewniają wsparcie

inwestycji, obszarów o naturalnych ograniczeniach, zarządzanie ryzykiem, organizacje producentów, usługi doradcze oraz dalszy rozwój biogospodarki powinny odgrywać w przyszłości jeszcze większą rolę. Działania rolno-środowiskowo-klimatyczne powinny być bardziej atrakcyjne i lepiej dostosowane do praktyk w terenie, lokalnych potrzeb oraz konkretnych okoliczności, z którymi w danym momencie mierzą się rolnicy i leśnicy.

Copa i Cogeca nie mogą zaakceptować propozycji wyłączenia ze wsparcia (30% zabezpieczenia dla działań dotyczących specyficznego środowiska oraz realizację celów dotyczących klimatu) obszarów o naturalnych ograniczeniach. Pamiętając o znaczeniu dla środowiska obszarów o naturalnych ograniczeniach oraz o ich roli w walce z porzucaniem ziemi, należy przywrócić ich kwalifikowalność.

Nowa zielona struktura oraz zwiększona warunkowość muszą pozwolić na pewien poziom elastyczności w UE, tak aby nie wpływał on na jednolite wdrażanie. Jako Copa i Cogeca uważamy, że zwiększenie wymagań w ramach nowej, zwiększonej warunkowości w połączeniu z jednoczesnym zmniejszeniem budżetu WPR jest nie do przyjęcia. Potrzeba większej przejrzystości w zakresie praktyk rolnych, które mają zostać włączone do eko-programów i gwarancji, że nie wpłyną negatywnie na sprawdzone już środki rolno-środowiskowo-klimatyczne funkcjonujące w ramach II filara. Poziom dodatkowych wymagań, które będą musieli spełnić rolnicy biorący udział w eko-programach (po pierwsze obowiązki związane ze wzmocnioną warunkowością) jest niepokojący i może prowadzić do wzrostu kosztów.

Copa i Cogeca wzywają do poparcia podstawowego wsparcia dochodów na rzecz zrównoważonego rozwoju (BISS) jako podstawowego elementu filara I. Aby to narzędzie zostało utrzymane, co najmniej 60% środków I filara musi być na nie przeznaczane. Copa i Cogeca od dawna podkreślają konieczność istnienia 2 silnych filarów WPR oraz nie zgadzają się na zbyt duże transfery między filarami (przede wszystkim z filara I do II).

Opowiadamy się za to za priorytetowym znaczeniem, które zostało przypisane młodym rolnikom oraz wymianie pokoleń. Uważamy, że długoterminowe wsparcie udzielane młodym rolnikom na rozpoczęcie działalności rolnej oraz rozwijanie gospodarstwa powinno być dostępne. Plany strategiczne WPR muszą zapewniać synergii i spójność między politykami prowadzonymi na poziomie unijnym i krajowym, dzięki czemu możliwe będzie osiągnięcie zakładanych celów.

Koniecznym jest zapewnienie pewności w zakresie przepisów (z punktu widzenia polityki konkurencyjności), tak aby rolnicy mogli pracować wspólnie i realizować zakładane cele gospodarcze, wzmacniać swoją pozycję w łańcuchu dostaw oraz zyskiwać odpowiednią siłę przetargową. W tym kontekście należałoby zrewidować politykę w zakresie konkurencyjności.

System wczesnego ostrzegania powinien dostarczać rolnikom więcej wytycznych i umożliwiać korygowanie błędów w procesie ubiegania się o wsparcie. Rezerwa kryzysowa powinna zapewniać wystarczające wsparcie dla sektora mierzącego się z zaburzeniami rynkowymi, ekstremalnymi zjawiskami atmosferycznymi oraz skutkami decyzji politycznych. Taka rezerwa powinna istnieć poza WRF i dysponować ze znacznie większą kopertą finansową oraz jasnym mechanizmem uruchamiania.

